

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้ผลการศึกษาภายใต้หัวข้อต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลของผู้นำชุมชน

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน

4.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

4.1.3 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

4.2 ข้อมูลของประชาชนตำบลโป่งงาม

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนตำบลโป่งงาม

4.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

4.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนตำบลโป่งงาม กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

4.1 ข้อมูลของผู้นำชุมชน

การศึกษาข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ผู้นำชุมชนตำบลโป่งงาม ได้ผลดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน

สำหรับผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน และการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากแหล่งต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3 – 5

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จำนวนตัวอย่าง = 38

ข้อมูลส่วนบุคคล	ร้อยละ (จำนวน)	\bar{X}	SD.
เพศ			
ชาย	94.7 (36)		
หญิง	5.3 (2)		
อายุ		43.18	8.79
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		5,762.63	4,995.27
ระดับการศึกษา			
อ่านออกเขียนได้	7.9 (3)		
ประถมศึกษา	50.0 (19)		
มัธยมศึกษา/ปวช.	34.2 (13)		
อนุปริญญา/ปวส.	2.6 (1)		
ปริญญาตรีขึ้นไป	5.3 (2)		
อาชีพ			
อาชีพหลัก			
ข้าราชการ	15.8 (6)		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.6 (1)		
ธุรกิจส่วนตัว	21.1 (8)		
พนักงานบริษัท	2.6 (1)		
แม่บ้าน	0.0 (0)		
เกษตรกร	50.0 (19)		
รับจ้างทั่วไป	7.9 (3)		
อาชีพรอง			
ธุรกิจส่วนตัว	7.9 (3)		
แม่บ้าน	0.0 (0)		
เกษตรกร	28.9 (11)		
รับจ้างทั่วไป	34.2 (13)		
ไม่ได้ประกอบอาชีพรอง	21.1 (8)		
ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่		33.34	15.69

จากตารางที่ 3 แสดงถึงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า จากการศึกษาคณะกรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้นำชุมชน จำนวน 38 ราย ในพื้นที่ศึกษาคำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 94.7) ที่เป็นหญิงมี 2 ราย (ร้อยละ 5.3) เนื่องจากข้อมูลนี้เป็นผู้นำที่เป็นทางการเท่านั้น ยังมีแกนนำอื่น ๆ อีกมากในชุมชนที่เพศหญิงสามารถเป็นผู้นำได้ แต่กระนั้นก็เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันแนวโน้มชุมชนตำบลโป่งงาม ได้ให้การยอมรับในความสามารถของเพศหญิงมากขึ้น ดังเห็นได้จาก กลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม อสม. กองทุนยา และกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน มีเพศหญิงเป็นผู้นำที่ไม่เป็นทางการ

เมื่อพิจารณาถึงอายุผู้นำชุมชนตำบลโป่งงาม พบว่า ส่วนมากมีอายุเฉลี่ย 43.18 ปี นับได้ว่ามีความเหมาะสมในด้านวุฒิ เนื่องจากได้ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มาอย่างเพียงพอที่จะนำมาพัฒนา ร่วมกับความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาชุมชน ทั้งเป็นวัยที่สามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากบทบาทในการเป็นผู้นำชุมชนนั้นจำเป็นต้องเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งกำลังกาย กำลังสติปัญญา และกำลังทรัพย์ร่วมกัน และเมื่อพิจารณาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ร่วมด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 33.34 ปี จึงเห็นได้ว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ยังนิยมเป็นคนพื้นถิ่น โดยกำเนิด แต่ก็มีบางส่วนที่ย้ายเข้ามาอยู่และได้รับการยอมรับด้านความรู้ ความสามารถเช่นกัน

ในด้านการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนได้รับการศึกษาทั้งหมด แต่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาหรือ ปวช. (มีถึงร้อยละ 50.0 และ 34.2 ตามลำดับ) แต่ในระดับที่สูงกว่า คือปริญญาตรีขึ้นไปนั้นพบว่ามีน้อยมาก (เพียงร้อยละ 5.3) ดังนั้น ถ้าผู้นำชุมชนเองหรือภาครัฐมีการส่งเสริมสนับสนุนผู้นำชุมชน ให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่แล้ว ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนของตน และการพัฒนาประเทศมากขึ้น การที่ผู้นำชุมชนมีระดับการศึกษาไม่สูงนักเนื่องจากในอดีตสถานศึกษามีอยู่ไม่กี่แห่ง การเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนไม่เอื้ออำนวย เพศชายต้องเรียนหนังสือที่วัด ส่วนเพศหญิงก็ไม่นิยมให้เรียนหนังสือ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนในตำบลโป่งงาม แม้ว่าบางส่วนมีการศึกษาไม่สูงนัก แต่เพราะความเคารพนับถือและศรัทธาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ หรือบางคนเป็นผู้อาวุโสมีประสบการณ์มาก บางคนเคยเป็นผู้นำเฉพาะกิจที่ประสบความสำเร็จ มีผลงานโดดเด่น จึงได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำในสมัยต่อไป เป็นต้น

ถ้าหากอาชีพพบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 50.0 โดยการทำไร่ ทำนา ทำสวนผลไม้ตามฤดูกาลได้แก่ ส้ม ลิ้นจี่ ลำไย และปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง ต้นหอม กระเทียม เลี้ยงปลา และเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้นำชุมชนบางส่วน มีการประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 21.1) อาทิ เปิดร้านขายของชำของเบ็ดเตล็ดภายในหมู่บ้าน เป็นต้น บางส่วนเป็นข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท รวมทั้งรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามกลุ่มในชุมชนที่เข้าร่วม

จำนวนตัวอย่าง = 38

กลุ่มในชุมชนที่เข้าร่วม	เข้าร่วมกลุ่ม	ไม่ได้เข้าร่วม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	44.7 (17)	55.3 (21)
กลุ่มออมทรัพย์	73.7 (28)	26.3 (10)
กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้/ทรัพยากรธรรมชาติ	13.2 (5)	86.8 (33)
กลุ่ม อสม.	13.2 (5)	86.8 (33)
กลุ่มทอผ้า/เย็บผ้า	2.6 (1)	97.4 (37)
กลุ่มแม่บ้าน	7.9 (3)	92.1 (35)
กลุ่มผู้สูงอายุ	7.9 (3)	92.1 (35)
กลุ่มผู้เกษียณอายุ	7.9 (3)	92.1 (35)

หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4 แสดงถึงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามกลุ่มในชุมชนที่เข้าร่วม พบว่าผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มากถึงร้อยละ 73.7 รองลงมาได้เข้าร่วมเป็นกลุ่มสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 44.7 ที่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้/ทรัพยากรธรรมชาติและกลุ่มอสม. พบว่ามีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 13.2 เท่ากัน ที่เข้าร่วมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้เกษียณอายุ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 7.9 เท่ากัน ขณะที่เข้าร่วมกลุ่มทอผ้า/เย็บผ้าน้อยที่สุด โดยมีร้อยละ 2.6

จากข้อมูลข้างต้นสังเกตได้ว่า ผู้นำชุมชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนและอาชีพของผู้นำชุมชนร่วมด้วย พบว่ามีรายได้ต่อเดือนค่อนข้างน้อย คือ โดยเฉลี่ย 5,762.63 บาท ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ อาจเป็นช่องทางสร้างเสริมรายได้ให้แก่ครัวเรือน โดยการรู้จักประหยัดและเก็บออมทรัพย์ อีกทั้งอาจใช้สิทธิการเป็นสมาชิกเพื่อขอกู้เงินฉุกเฉินในยามจำเป็น ส่วนการเข้าร่วมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรนอกจากได้รับความช่วยเหลือด้านความรู้ในการเกษตรแล้ว ยังได้รับความช่วยเหลือในด้านเงินทุนในรูปของการกู้ยืมด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 38

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	เข้าร่วมกลุ่ม	ไม่ได้เข้าร่วม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
วิทยุ/โทรทัศน์	100.0 (38)	0.0 (0)
หนังสือพิมพ์/จุลสาร	86.8 (33)	13.2 (5)
เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน	78.9 (30)	21.1 (8)
ป้าย/แผ่นพับ/สิ่งพิมพ์/เอกสารต่าง ๆ	71.1 (27)	28.9 (11)
ครู/พัฒนากร/เจ้าหน้าที่รัฐ	65.8 (25)	34.2 (13)
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	63.2 (24)	36.8 (14)
วัด/โรงเรียน/อบต./สถานีอนามัย	63.2 (24)	36.8 (14)
เพื่อนบ้าน	52.6 (20)	47.4 (18)
ททท.	7.9 (3)	92.1 (35)

หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 5 แสดงถึงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว พบว่า ผู้นำชุมชนทั้งหมดได้รับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากวิทยุ/โทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ รับรู้จากหนังสือพิมพ์/จุลสาร ร้อยละ 86.3 จากเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 78.9 จากป้าย/แผ่นพับ/สิ่งพิมพ์/เอกสารต่าง ๆ ร้อยละ 71.1 จากครู/พัฒนากร/เจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 65.8 ในขณะที่รับรู้จากกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และจากวัด/โรงเรียน/อบต./สถานีอนามัย คิดเป็นร้อยละ 63.2 เท่ากัน ที่รับรู้จากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.6 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าที่รับรู้จาก ททท. มีน้อยมากเพียงร้อยละ 7.9 เท่านั้น

จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางวิทยุและโทรทัศน์ สามารถครอบคลุมและเข้าถึงทุกพื้นที่ได้มากกว่าและง่ายกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ อีกทั้งส่วนใหญ่ทุกบ้านก็มีวิทยุและโทรทัศน์อยู่แล้ว อีกทั้งสื่อประเภทนี้มีข้อดีที่สามารถดึงดูดความสนใจได้ง่ายกว่า และชาวบ้านที่ไม่ได้รับการศึกษา (อ่านหนังสือไม่ได้) ก็สามารถรับฟังรับชมข่าวสารให้ทันเหตุการณ์ได้ง่ายกว่าด้วย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารรวมทั้งด้านบันเทิงต่าง ๆ ทางวิทยุและโทรทัศน์ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

4.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

การศึกษาการระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ได้ผลดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

จำนวนตัวอย่าง = 38

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม
	ร้อยละ (จำนวน)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. การร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว						
- กำหนดพื้นที่ทางธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะ	15.8 (6)	57.9 (22)	21.1 (8)	5.3 (2)	0 (0.0)	100.0 (38)
- แบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน	5.3 (2)	73.7 (28)	15.8 (6)	5.3 (2)	0 (0.0)	100.0 (38)
- จัดตั้งกลุ่ม/ชมรมเพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน	44.7 (17)	28.9 (11)	21.1 (8)	5.3 (2)	0 (0.0)	100.0 (38)
- ให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน	34.2 (13)	52.6 (20)	7.9 (3)	5.3 (2)	0 (0.0)	100.0 (38)
- ออกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน	5.3 (2)	52.6 (20)	34.2 (13)	7.9 (3)	0 (0.0)	100.0 (38)
- กำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชน ในด้านการไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	21.1 (8)	28.9 (11)	44.7 (17)	5.3 (2)	0 (0.0)	100.0 (38)
- ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและสร้างรายได้	10.5 (4)	28.9 (11)	42.1 (16)	18.4 (7)	0 (0.0)	100.0 (38)
2. การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว						
- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน	31.6 (12)	39.5 (15)	23.7 (9)	5.3 (2)	0 (0.0)	100.0 (38)

- มีการรณรงค์/สร้างจิตสำนึกให้ปลูกป่าเพื่อทดแทนป่าที่เสื่อมโทรม	47.4	23.7	15.8	13.2	0	100.0
	(18)	(9)	(6)	(5)	(0.0)	(38)
- มีการนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะที่ทำลายยาก	15.8	18.4	50.0	15.8	0	100.0
	(6)	(7)	(19)	(6)	(0.0)	(38)
- มีสถานที่กำจัด/ทิ้งขยะหรือบริการจัดเก็บขยะอย่างพอเพียง	18.4	65.8	10.5	5.3	0	100.0
	(7)	(25)	(4)	(2)	(0.0)	(38)
- มีระบบจัดเก็บขยะ/ระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชน	39.5	5.3	42.1	13.2	0	100.0
	(15)	(2)	(16)	(5)	(0.0)	(38)

3. การร่วมประสานงานในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- ชี้แจงนโยบายของท้องถิ่นให้ชุมชนรับรู้ทั่วถึงกัน	15.8	21.1	36.8	26.3	0	100.0
	(6)	(8)	(14)	(10)	(0.0)	(38)
- ขอรับการสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	21.1	44.7	26.3	7.9	0	100.0
	(8)	(17)	(10)	(3)	(0.0)	(38)
- ให้รัฐเป็นผู้จัดการและกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน	44.7	23.7	21.1	10.5	0	100.0
	(17)	(9)	(8)	(4)	(0.0)	(38)
- ให้เอกชนเป็นผู้จัดการและกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน	5.3	42.1	39.5	13.2	0	100.0
	(2)	(16)	(15)	(5)	(0.0)	(38)

4. การร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

4.1 การดำเนินธุรกิจบริการแก่นักท่องเที่ยว

- เข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้อง	34.2	44.7	15.8	5.3	0	100.0
	(13)	(17)	(6)	(2)	(0.0)	(38)
- จัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	0.0	42.1	42.1	15.8	0	100.0
	(0)	(16)	(16)	(6)	(0.0)	(38)
- เป็นมัคคุเทศก์แทนอาชีพหลักในปัจจุบัน	21.1	36.8	36.8	5.3	0	100.0
	(8)	(14)	(14)	(2)	(0.0)	(38)

4.2 การจัดบริการด้านพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว

- จัดตั้งกลุ่มผู้ให้บริการด้านพาหนะรับส่ง	5.3	44.7	26.3	23.7	0	100.0
	(2)	(17)	(10)	(9)	(0.0)	(38)
- จัดหายานพาหนะเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว	39.5	18.4	26.3	15.8	0	100.0
	(15)	(7)	(10)	(6)	(0.0)	(38)

- มีใบอนุญาตขับจักรยานยนต์ประเภทรับจ้าง	15.8	39.5	39.5	5.3	0	100.0
	(6)	(15)	(15)	(2)	(0.0)	(38)
- จัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการ รับส่งนักท่องเที่ยว	7.9	44.7	34.2	13.2	0	100.0
	(3)	(17)	(13)	(5)	(0.0)	(38)

4.3 การจัดการบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว

- ให้เช่าห้องพัก	34.2	10.5	42.1	13.2	0	100.0
	(13)	(4)	(16)	(5)	(0.0)	(38)
- ให้เช่าเต็นท์	5.3	36.8	23.7	34.2	0	100.0
	(2)	(14)	(9)	(13)	(0.0)	(38)
- ให้พักที่บ้าน (Home Stay)	0.0	52.6	36.8	10.5	0	100.0
	(0)	(20)	(14)	(4)	(0.0)	(38)
- จัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการ ด้านที่พัก	47.4	13.2	39.5	0.0	0	100.0
	(18)	(5)	(15)	(0)	(0.0)	(38)

4.4 การจัดการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม

- เข้าร่วมฝึกอบรมการจัดการด้านโภชนาการ ที่ถูกต้อง	34.2	28.9	26.3	10.5	0	100.0
	(13)	(11)	(10)	(4)	(0.0)	(38)
- จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและ เครื่องดื่ม	34.2	31.6	34.2	0.0	0	100.0
	(13)	(12)	(13)	(0)	(0.0)	(38)
- แหล่งเงินทุนสำหรับเริ่มธุรกิจบริการด้าน อาหาร	23.7	44.7	15.8	15.8	0	100.0
	(9)	(17)	(6)	(6)	(0.0)	(38)

5. การร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- สำรวจและบันทึกผลกระทบทางลบ ที่มีต่อสภาพ แวดล้อมของชุมชน เช่น ถนนเสียหาย น้ำเสีย การ ทำลายป่า เป็นต้น	10.5	55.3	21.1	13.2	0	100.0
	(4)	(21)	(8)	(5)	(0.0)	(38)

จากตารางที่ 6 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชน จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. การมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มผู้นำชุมชน ตำบลโป่งงาม สืบเนื่องมาจากการสนองนโยบายของรัฐบาลยุคปัจจุบันที่สนับสนุนและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวแบบไม่ทำลายธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาแหล่ง

ท้องถิ่นในชุมชนให้เป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทางเลือกอีกแห่งหนึ่งของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชายแดนอำเภอแม่สาย จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมคิดวางแผนทางกำหนดพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 57.9 มีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 73.7 มีส่วนร่วมจัดตั้งกลุ่มหรือชมรม เพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.7 มีส่วนร่วมให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 52.6 มีส่วนร่วมออกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 52.6 มีส่วนร่วมกำหนดมาตรการจัดการ ผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบของชุมชนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ถึงร้อยละ 44.7 และมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและสร้างรายได้ ในระดับปานกลางถึงร้อยละ 42.1

2. การมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ตำบลโป่งงามได้เริ่มดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติไว้มากที่สุด และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักมากขึ้น จึงได้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม อาทิเช่น การแข่งขันจักรยานเสือภูเขาเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งคือ น้ำตกห้วยแล้ง ซึ่งอยู่บนภูเขาในเขตตำบลโป่งงาม อีกทั้งยังเป็นการหารายได้เพื่อดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลโป่งงามอีกทางหนึ่งด้วย จากสถิติรายงานพบว่า ที่ผ่านมาผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมดำเนินการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 39.5 มีส่วนร่วมในการรณรงค์/สร้างจิตสำนึกให้ปลูกป่าเพื่อทดแทนป่าที่เสื่อมโทรม ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.4 มีส่วนร่วมนำเอาวัฒนธรรมมาใช้ในการกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะที่ทำลายซาก ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.0 มีส่วนร่วมดำเนินการจัดให้มีสถานที่กำจัด/ทิ้งขยะหรือบริการจัดเก็บขยะอย่างพอเพียง ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 65.8 และมีส่วนร่วมดำเนินการให้มีระบบจัดเก็บขยะ/ระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.1

3. การร่วมประสานงานในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

พบว่าผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมชี้แจงนโยบายของท้องถิ่นให้ชุมชนได้รับรู้ทั่วถึงกัน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.8 มีส่วนร่วมประสานงานขอรับการสนับสนุนทางด้านการศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.7 มีส่วนร่วมประสานงานให้ภาครัฐ รวมทั้งให้ออกคนเป็นผู้จัดการและกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ในระดับมากที่สุด และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.7 และ 42.1 ตามลำดับ

4. การร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- การดำเนินธุรกิจบริการแก่นักท่องเที่ยว

พบว่าผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจบริการแก่นักท่องเที่ยว โดยการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัลติเทศก์ที่ถูกต้องในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 44.7 ร่วมรับประโยชน์จากการจัดตั้งกลุ่มมัลติเทศก์ในท้องถิ่น ทั้งในระดับมากที่สุด และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.1 เท่ากัน และร่วมรับประโยชน์จากการเป็นมัลติเทศก์แทนอาชีพหลักในปัจจุบัน ในระดับมากและระดับปานกลาง มีถึงร้อยละ 36.8 เท่ากัน

- การจัดบริการด้านพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว

พบว่าผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดบริการด้านยานพาหนะให้นักท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งกลุ่มผู้ให้บริการด้านพาหนะรับส่ง ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 44.7 ร่วมรับประโยชน์จากการจัดหายานพาหนะเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.5 และร่วมรับประโยชน์จากการมีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ประเภทรับจ้าง ในระดับมากและระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.5 เท่ากัน รวมทั้งร่วมรับประโยชน์จากการจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับเริ่มธุรกิจบริการรับส่งนักท่องเที่ยว ในระดับมากถึงร้อยละ 44.7

- การจัดบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว

พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ จากการจัดบริการด้านที่พักให้นักท่องเที่ยว ดังนี้ ร่วมรับประโยชน์จากการให้เช่าที่พักในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.2 ร่วมรับประโยชน์จากการให้เช่าเต็นท์ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 36.8 ร่วมรับประโยชน์จากการให้นักท่องเที่ยวพักที่บ้าน (Home Stay) ในระดับมาก ถึงร้อยละ 52.6 และร่วมรับประโยชน์จากการจัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการด้านที่พักในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.4

- การจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม

พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ดังนี้ ร่วมรับประโยชน์จากการเข้ารับการฝึกอบรมการจัดบริการด้านโภชนาการที่ถูกต้อง ในระดับมากที่สุด ถึงร้อยละ 34.2 ร่วมรับประโยชน์จากการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่มทั้งในระดับมากที่สุด และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.2 เท่ากัน และร่วมรับประโยชน์จากการจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับเริ่มธุรกิจบริการด้านอาหารในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.7

5. การร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจึงถือเป็นสมบัติของส่วนรวมที่ประชาชนและผู้นำชุมชนตำบลโป่งงามมีหน้าที่ช่วยกันดูแล จากข้อมูลจึงพบว่าผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในระดับ

มาก ในการติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยการร่วมสำรวจ และบันทึกผลกระทบทางลบที่มีต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน เช่น ถนนเสียหาย น้ำเสีย การทำลายป่า เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 55.3

4.1.3 บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้นำชุมชนตำบลโป่งงาม ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

จำนวนตัวอย่าง = 38

บทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	ระดับการมีบทบาท ร้อยละ (จำนวน)					รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ด้านหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น						
- สอดส่องดูแลตรวจตรามิให้ราษฎรบุกรุกแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	10.5 (4)	10.5 (4)	63.2 (24)	15.8 (6)	0.0 (0)	100.0 (38)
- ชักชวนชุมชนให้ร่วมกันในการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศและวัฒนธรรมของชุมชนอยู่เสมอ	5.3 (2)	50.0 (19)	26.3 (10)	13.2 (5)	5.3 (2)	100.0 (38)
- กระตุ้นเตือนชุมชนให้ช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น หอกระจายข่าว หรือการปิดประกาศ	5.3 (2)	57.9 (22)	18.4 (7)	18.4 (7)	0.0 (0)	100.0 (38)
- มีการเรียกประชุมชาวบ้านเป็นประจำเพื่อชักชวนหรือเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้ยั่งยืน	15.8 (6)	42.1 (16)	26.3 (10)	15.8 (6)	0.0 (0)	100.0 (38)
2. ด้านการประสานงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น						
- ช่วยเหลือ ร่วมมือประสานงานกับภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอยู่เป็นประจำ	5.3 (2)	47.4 (18)	39.5 (15)	7.9 (3)	0.0 (0)	100.0 (38)

- ริเริ่มหรือมีส่วนสนับสนุนให้ก่อตั้งชมรม สมาคม	36.8	23.7	10.5	28.9	0.0	100.0
เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	(14)	(9)	(4)	(11)	(0)	(38)
- แจ้างให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นตาม โครงการของรัฐหรือเอกชน	55.3	13.2	31.6	0.0	0.0	100.0
เป็นประจำ	(21)	(5)	(12)	(0)	(0)	(38)
- มีการชักชวนประชาชนให้ร่วมบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	0.0	76.3	7.9	15.8	0.0	100.0
	(0)	(29)	(3)	(6)	(0)	(38)

3. ด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

- เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ไปออกกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	5.3	15.8	63.2	15.8	0.0	100.0
	(2)	(6)	(24)	(6)	(0)	(38)
- ร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	0.0	26.3	57.9	15.8	0.0	100.0
	(0)	(10)	(22)	(6)	(0)	(38)
- ร่วมกับภาครัฐหรือเอกชนและชุมชนในการแสวงหาแนวทางการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	28.9	18.4	34.2	18.4	0.0	100.0
	(11)	(7)	(13)	(7)	(0)	(38)
- เข้าร่วมวางแผนป้องกันและปราบปรามมิให้ผู้ใดบุกรุกที่ดิน หรือกระทำอันตรายแก่แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	5.3	57.9	23.7	13.2	0.0	100.0
	(2)	(22)	(9)	(5)	(0)	(38)

จากตารางที่ 7 แสดงร้อยละของผู้นำชุมชนจำแนกตามบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม พิจารณาได้ดังนี้

บทบาทของผู้นำชุมชน ในด้านหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นมีดังนี้คือ ผู้นำชุมชนได้มีการสอดส่องดูแลตรวจตรามิให้ราษฎรบุกรุกแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นในระดับปานกลาง ถึงร้อยละ 63.2 ได้มีการชักชวนชุมชนให้ร่วมกันในการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมท่องเที่ยว เพื่อรักษาระบบนิเวศและวัฒนธรรมของชุมชนอยู่เสมอ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0 ได้มีการกระตุ้นเตือนชุมชนให้ช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น หอกระจายข่าว หรือการปิดประกาศ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.9 รวมทั้งได้มีการเรียกประชุมชาวบ้านเป็นประจำเพื่อชักชวน หรือเผยแพร่ความรู้ข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้ยั่งยืนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.1

บทบาทของผู้นำชุมชนในด้านการประสานงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ที่ผ่านมามีผู้นำชุมชน ได้ช่วยเหลือ ร่วมมือประสานงานกับภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอยู่เป็นประจำ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.4 ได้ริเริ่มหรือมีส่วนร่วมสนับสนุนให้ก่อตั้งชมรม สมาคม เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.8 ทั้งได้แจ้งให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นตามโครงการของรัฐหรือเอกชนเป็นประจำ ในระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 55.3 และได้ชักชวนประชาชนให้ร่วมบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง สูงถึงร้อยละ 76.3

ส่วนบทบาทในด้านการกำหนดกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ไปออกกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ในระดับปานกลาง ถึงร้อยละ 63.2 ได้ร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.9 ตลอดจนได้ร่วมกับภาครัฐหรือเอกชนและชุมชนในการแสวงหาแนวทางการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ในระดับมากที่สุด เพียงร้อยละ 28.9 และได้เข้าร่วมวางแผนป้องกันและปราบปรามมิให้ผู้บุกรุกที่ดิน หรือกระทำความอันตรายแก่แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 57.9

4.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ บทบาทของผู้นำชุมชนซึ่งเป็นตัวแปรที่อยู่ในระดับมาตรอันตรภาคชั้น (Interval Scale) และตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ได้ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลของผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

ตัวแปร	คะแนนรวม	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวนตัวอย่าง = 38	
				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บทบาทด้านหน้าที่รับผิดชอบ	20	10	15	13.16	1.60
บทบาทด้านการประสานงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน	20	10	18	15.03	2.66
บทบาทด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	20	10	16	13.34	1.94
การร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	35	22	30	26.45	2.48
การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	45	27	39	33.53	3.52
การร่วมรับผลประโยชน์ และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	75	43	60	54.89	5.57

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ที่ใช้บอกขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ (r) มีเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์ และทิศทาง (ธวัชชัย งามสันติวงศ์, 2540) ดังนี้

0.00 – 0.25	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.26 – 0.50	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.51 – 0.75	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.76 – 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงสุด

สำหรับเครื่องหมาย + และ - ที่ปรากฏอยู่ในค่า r ใช้บอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้

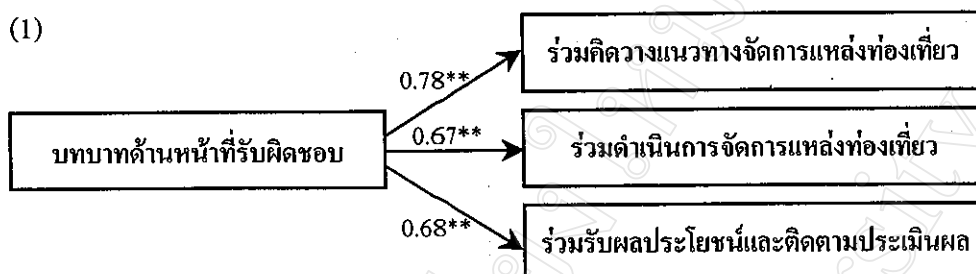
เครื่องหมาย +	มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
เครื่องหมาย -	มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน

ตารางที่ 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ (r)	บทบาทด้าน รับผิดชอบ	บทบาทด้าน การประสาน งานภาครัฐ เอก ชน และชุมชน	บทบาทด้าน การกำหนดกฎ ระเบียบเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว	การร่วมคิด วางแผนทาง การจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	การร่วม ดำเนินการจัด การแหล่งท่อง เที่ยว	การร่วมรับ ผลประโยชน์ ประเมินผล การจัดการ แหล่งท่องเที่ยว
บทบาทด้านหน้าที่รับผิดชอบ	1.000	0.783**	0.794**	0.780**	0.666**	0.682**
บทบาทด้านการประสานงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน		1.000	0.876**	0.511**	0.794**	0.712**
บทบาทด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว			1.000	0.548**	0.799**	0.469**
การร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว				1.000	0.636**	0.739**
การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว					1.000	0.683**
การร่วมรับผลประโยชน์ และติดตามประเมินผล การจัดการแหล่งท่องเที่ยว						1.000

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

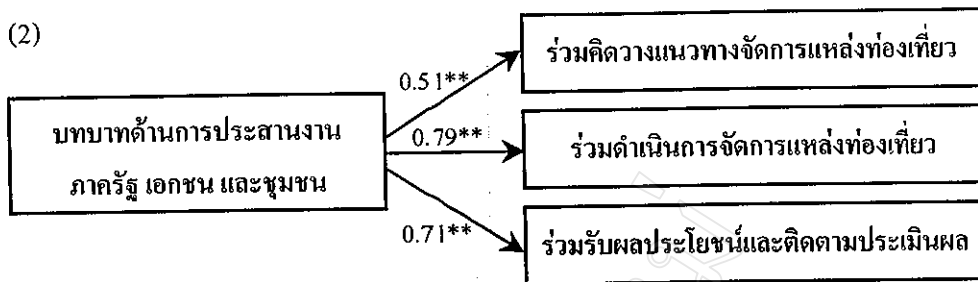
จากตารางที่ 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม สามารถสรุปกรอบความสัมพันธ์ได้ดังนี้

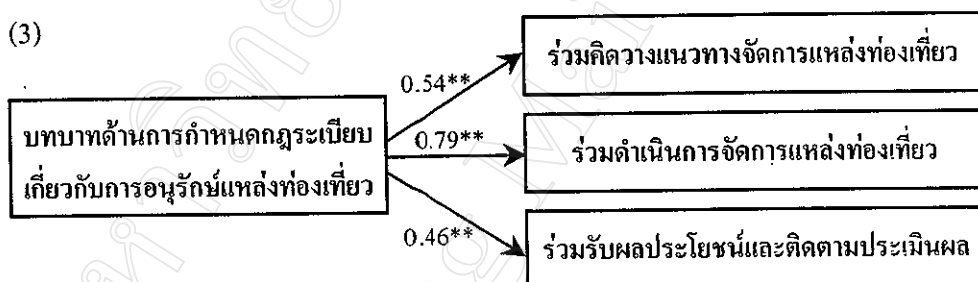
จากกรอบความสัมพันธ์ (1) สรุปได้ว่า ตัวแปรบทบาทของผู้นำชุมชนด้านหน้าที่รับผิดชอบ ต่างกัน มีความสัมพันธ์โดยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$

เนื่องจากผู้นำชุมชนที่อยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าชุมชน หัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ย่อมมีภาระหน้าที่รับผิดชอบที่ต่างกันไป ทั้งนี้ผู้นำชุมชนที่ดำรงตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้น มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 ซึ่งต้องร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ อำเภอ และจังหวัด ในการดำเนินการวางแผน และดำเนินการจัดการพัฒนาท้องถิ่นของตน (เช่น แหล่งท่องเที่ยว) อันเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ และของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะที่เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ให้สัมฤทธิ์ผล มากกว่ากลุ่มแกนนำชุมชนในระดับอื่น อาทิ หัวหน้าชุมชนที่ชาวบ้านเลือกกันขึ้นมา ที่เพียงปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ชดื้อปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันมา เป็นต้น อย่างไรก็ตามเมื่อการพัฒนาได้บรรลุเป้าหมายโครงการที่กำหนดไว้ ทุกคนในพื้นที่ย่อมเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในที่สุด

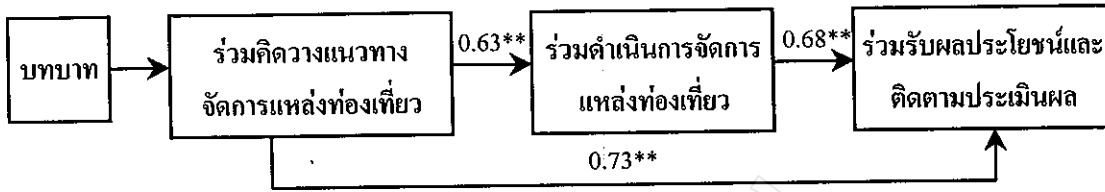
จากกรอบความสัมพันธ์ (1) พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนด้านหน้าที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์สูงสุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.78, p \leq 0.01$ กับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน กับการร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.6, p \leq 0.01$ และ $r = 0.68, p \leq 0.01$ ตามลำดับ

นอกจากนี้แล้วจากกรอบความสัมพันธ์ (2) พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทด้านการประสานงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนมาก ก็จะมีส่วนร่วมคิดวางแผน ร่วมดำเนินการจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลมากตามไปด้วย โดยพบว่าบทบาทของผู้นำชุมชนด้านการประสานงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.51, p \leq 0.01$ กับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งมีความสัมพันธ์กันสูงสุดและในทิศทางเดียวกัน กับการร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.79, p \leq 0.01$ และ $r = 0.71, p \leq 0.01$ ตามลำดับ

ทำนองเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากกรอบความสัมพันธ์ (3) พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมาก ก็จะมีส่วนร่วมคิดวางแผน ร่วมดำเนินการจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลมากตามไปด้วย โดยพบว่าบทบาทของผู้นำชุมชนในด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน กับการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $0.79, p \leq 0.01$ และ $0.54, p \leq 0.01$ ตามลำดับ ขณะที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและทิศทางเดียวกัน กับการร่วมรับผลประโยชน์และการติดตามประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.46, p \leq 0.01$

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การร่วมคิดวางแผนการจัดการ การร่วมดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่าต่างมีความสัมพันธ์ต่อกัน กล่าวคือ การมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในระดับสูงในทิศทางเดียวกัน กับการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.63, p \leq 0.01$ และ $r = 0.68, p \leq 0.01$ ตามลำดับ ขณะเดียวกัน การร่วมคิดวางแผนการจัดการ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงสุดและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.73, p \leq 0.01$

จึงกล่าวได้ว่า ผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับที่แตกต่างกัน ได้มีการร่วมดำเนินการและรับผลประโยชน์ในระดับที่แตกต่างกันด้วย เนื่องจากความสามารถในการรับรู้และการปฏิบัติของผู้นำแต่ละคนไม่เท่ากัน ผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมทุก ๆ เรื่องตั้งแต่เริ่มแรก ก็สามารถนำมาปฏิบัติได้มากเนื่องจากมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่ขณะที่ผู้นำชุมชนบางคนมีส่วนร่วมน้อยกว่าอาจเพียงแคร์รับมอบหมายงานมา ซึ่งไม่ได้เกิดจากเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรก จึงทำให้ผลของการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

4.2 ข้อมูลของประชาชนตำบลโป่งงาม

การศึกษาข้อมูลของประชาชนตำบลโป่งงาม ได้ผลดังต่อไปนี้

4.1.2 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนตำบลโป่งงาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชนตำบลโป่งงาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 10 - 12

ตารางที่ 10 แสดงร้อยละของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จำนวนตัวอย่าง = 222

ข้อมูลส่วนบุคคล	ร้อยละ (จำนวน)	\bar{X}	SD.
เพศ			
ชาย	40.5 (90)		
หญิง	59.5 (132)		
อายุ		40.70	10.78
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		2,594.41	2,144.43
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้เรียนหนังสือ	0.9 (2)		
อ่านออกเขียนได้	8.1 (18)		
ประถมศึกษา	70.3 (156)		
มัธยมศึกษา/ปวช.	15.3 (34)		
อนุปริญญา/ปวส.	2.3 (5)		
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.2 (7)		
อาชีพ			
อาชีพหลัก			
นักเรียน/นักศึกษา	4.5 (10)		
ข้าราชการ	3.2 (7)		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.4 (3)		
ธุรกิจส่วนตัว	7.2 (16)		
พนักงานบริษัท	1.4 (3)		
แม่บ้าน	18.9 (42)		
เกษตรกร	34.2 (76)		
รับจ้างทั่วไป	29.3 (65)		
อาชีพรอง			
ธุรกิจส่วนตัว	5.9 (13)		
แม่บ้าน	5.9 (13)		
เกษตรกร	11.7 (26)		
รับจ้างทั่วไป	25.7 (57)		

ไม่ได้ประกอบอาชีพรอง
ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่

50.9 (113)

34.82

15.31

จากตารางที่ 10 แสดงถึงปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนตำบลโป่งงาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ถึงร้อยละ 59.5 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 40.5 มีอายุโดยเฉลี่ย 40.70 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุด มีอายุ 16 ปี และอายุมากที่สุด 72 ปี เมื่อพิจารณารายได้พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 2,594.41 บาท แต่สังเกตได้ว่าค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนค่อนข้างสูง แสดงว่ารายได้เฉลี่ยของตัวอย่างประชาชนตำบลโป่งงาม มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ทั้งนี้พบว่า มีรายได้ต่ำสุด 500 บาท และมีรายได้สูงสุด 15,000 บาท เนื่องจากประชาชนตำบลโป่งงามมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายจึงขึ้นอยู่กับความสนใจ ความชำนาญ และความพึงพอใจที่จะเลือกทำงาน ได้ด้วย

ในด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ถึงร้อยละ 70.3 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 15.3 เป็นผู้อ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 8.1 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 3.2 ระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 2.3 และมีผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือรวมอยู่ด้วย ร้อยละ 0.9 จะเห็นได้ว่าประชาชนตำบลโป่งงามมีการศึกษาไม่สูง เนื่องจากความเชื่อในสมัยก่อนเพียงอ่านออกเขียนได้ก็สามารถประกอบอาชีพได้แล้ว และส่วนใหญ่เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษา ก็จะอ่านออกเขียนได้ซึ่งสมัยนั้นประชาชนคิดว่าเป็นการเพียงพอแล้ว

สำหรับอาชีพของประชาชนตำบลโป่งงามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรถึงร้อยละ 34.2 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 29.3 เป็นแม่บ้าน ร้อยละ 18.9 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 7.2 เป็นข้าราชการ ร้อยละ 3.2 ที่เป็นข้าราชการ และพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 1.4 เท่ากันที่เหลือนั้นพบว่าเป็นนักเรียน นักศึกษา มีถึงร้อยละ 4.5 การที่ประชาชนตำบลโป่งงามประกอบอาชีพเกษตรส่วนใหญ่ทำสืบทอดต่อ ๆ กันมาจากรุ่นบรรพบุรุษ โดยทำการเกษตรปลูกพืชเศรษฐกิจหมุนเวียน สลับสับเปลี่ยนตามฤดู โดยปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ข้าว มันเทศ ถั่วเหลือง กระเทียม และยาสูบ ในระยะหลังนิยมทำสวนลิ้นจี่ ส้ม ลำไยมากขึ้น เนื่องจากราคาผลผลิตพืชผลทางการเกษตรไม่ค่อยดีนัก อีกทั้งยังประสบปัญหาจากการใช้สารเคมีมากขึ้น จนกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เริ่มรุนแรงและมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลโป่งงามและพื้นที่ใกล้เคียงมากขึ้น เมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยวแล้วจึงว่างจากงานเกษตร ส่วนใหญ่จึงทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ซึ่งได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป เนื่องจากชาวบ้านที่เป็นชายส่วนมากมักมีฝีมือทางช่าง หรืออยู่ในวัยที่ใช้แรงงานได้ดี มักรวมกลุ่มเข้าไปทำงานต่างหมู่บ้านหรือในตัวเมือง แล้วแต่ว่าจะมีใครจ้าง ส่วนผู้หญิงเมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว มักอยู่ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ โดยทำงานบ้าน ดูแลบุตร ทอผ้า หรือรับจ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ในหมู่บ้าน จึงเป็นเหตุให้ประชาชนตำบลโป่งงามต้องการมีอาชีพอื่นเป็นทางเลือกเพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นจึงหันมาสนใจส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น

ในด้านระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วประชาชนตำบลโป่งงามอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลา 34.82 ปี ขณะที่ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มีค่าสูงถึง 15.3 ย่อมแสดงว่า ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ซึ่งพบว่า มีผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลาน้อยที่สุดเพียง 1 ปี และนานที่สุดถึง 72 ปี เนื่องจากพื้นที่ตำบลโป่งงามเป็นเขตติดต่อกับแนวชายแดน จึงเห็นได้ว่าประชาชนตำบลโป่งงามสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มแรก เป็นคนในพื้นที่โดยกำเนิด อาศัยอยู่ตั้งแต่บรรพบุรุษสืบทอดกันมาถึงรุ่นลูกหลาน และกลุ่มที่เข้ามาอาศัยในภายหลัง เช่น คนถิ่นอื่นที่สมรสกับคนในพื้นที่ จึงอพยพย้ายมาอยู่กับสามีหรือภรรยาที่ตำบลโป่งงาม บางส่วนย้ายเข้ามาประกอบอาชีพ ลงทุนทำธุรกิจบริเวณหน้าด่านท่าจีเหล็ก เป็นต้น โดยอาศัยอยู่ไม่เกิน 5 ปี มีร้อยละ 5.9 ไม่เกิน 10 ปี มีร้อยละ 10.4 เท่านั้น ที่ไม่เกิน 15 ปี มีเพียงร้อยละ 13.1

ตารางที่ 11 แสดงร้อยละของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามกลุ่มในชุมชนที่เข้าร่วม

จำนวนตัวอย่าง = 222

กลุ่มในชุมชนที่เข้าร่วม	ร้อยละ (จำนวน)
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	46.8 (104)
กลุ่มแม่บ้าน	43.2 (96)
กลุ่มออมทรัพย์	36.9 (82)
กลุ่ม อสม.	14.0 (31)
กลุ่มผู้เกษียณอายุ	13.5 (30)
กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้/ทรัพยากรธรรมชาติ	6.8 (15)
กลุ่มผู้สูงอายุ	6.8 (15)
กลุ่มทอผ้า/เย็บผ้า	3.2 (7)

หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 11 แสดงถึงการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชนของประชาชนตำบลโป่งงาม พบว่าเข้าร่วมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมากที่สุดถึงร้อยละ 46.8 รองลงมาได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่ม อสม. กลุ่มผู้เกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 43.2, 36.9, 14.0 และ 13.5 ตามลำดับ ที่เข้าร่วมกลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้/ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มทอผ้า/เย็บผ้า พบว่ามีจำนวนไม่มากนัก คิดเป็นร้อยละ 6.8, 6.8 และ 3.2 ตามลำดับ การร่วมกลุ่มในชุมชนแสดงถึงความสามัคคีปรองดอง การให้ความร่วมมือของประชาชนตำบลโป่งงาม แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในตำบลโป่งงามในด้านอื่นๆ สามารถนำไปสู่การทำงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนได้ ดังนั้นการมีส่วนร่วมด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวก็อาจจะเป็นไปได้

ตารางที่ 12 แสดงร้อยละของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ร้อยละ (จำนวน)
วิทยุ/โทรทัศน์	92.8 (206)
เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน	80.2 (178)
ป้าย/แผ่นพับ/สิ่งพิมพ์/เอกสารต่าง ๆ	73.4 (163)
หนังสือพิมพ์/จุลสาร	69.4 (154)
เพื่อนบ้าน	68.0 (151)
วัด/โรงเรียน/อบต./สถานีอนามัย	65.3 (145)
ครู/พัฒนากร/เจ้าหน้าที่รัฐ	61.7 (137)
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	61.3 (136)
ททท.	7.7 (17)

หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 12 แสดงแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนตำบลโป่งงามได้รับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว พบว่า เกือบทั้งหมดได้รับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากวิทยุและโทรทัศน์ มากถึงร้อยละ 92.8 รองลงมา รับรู้จากเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 80.2 จากป้าย/แผ่นพับ/สิ่งพิมพ์/เอกสารต่าง ๆ ร้อยละ 73.4 จากหนังสือพิมพ์/จุลสาร ร้อยละ 69.4 จากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 68.0 จากวัด/โรงเรียน/อบต./สถานีอนามัย ร้อยละ 65.3 จากครู/พัฒนากร/เจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 61.7 ที่รับรู้ ททท. พบว่ามีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้น จะเห็นว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการท่องเที่ยวโดยตรงประชาชนตำบลโป่งงาม ได้รับน้อยที่สุด เนื่องจากวิทยุ/โทรทัศน์เป็นสื่อที่อยู่ใกล้ตัวประชาชนมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ ดังนั้นจึงควรสอดแทรกข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเข้าไปในสื่อประเภทวิทยุ/โทรทัศน์เพื่อที่ประชาชนจะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ทันสมัย

4.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนและประชาชนตำบลโป่งงาม มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงร้อยละของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

จำนวนตัวอย่าง = 222

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม
	ร้อยละ (จำนวน)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. การร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว						
- กำหนดพื้นที่ทางธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ	15.3 (34)	36.9 (82)	39.6 (88)	8.1 (18)	0.0 (0)	100.0 (222)
- แบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน	14.4 (32)	58.6 (130)	21.6 (48)	5.4 (12)	0.0 (0)	100.0 (222)
- จัดตั้งกลุ่ม/ชมรมเพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน	27.5 (61)	23.4 (52)	39.6 (88)	9.5 (21)	0.0 (0)	100.0 (222)
- ให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน	27.5 (61)	47.7 (106)	16.7 (37)	8.1 (18)	0.0 (0)	100.0 (222)
- ออกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน	6.8 (15)	31.5 (70)	33.3 (74)	25.7 (57)	2.7 (6)	100.0 (222)
- กำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชนในด้านการไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	18.0 (40)	20.3 (45)	56.3 (125)	5.4 (12)	0.0 (0)	100.0 (222)
- ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและสร้างรายได้	10.8 (2.4)	29.3 (65)	27.5 (61)	32.4 (72)	0.0 (0)	100.0 (222)
2. การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว						
- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน	23.4 (52)	25.7 (57)	41.4 (92)	8.1 (18)	1.4 (0.0)	100.0 (222)

- มีการรณรงค์/สร้างจิตสำนึกให้ปลูกป่าเพื่อทดแทนป่าที่เสื่อมโทรม	34.2	31.1	15.3	19.4	0	100.0
	(76)	(69)	(34)	(43)	(0.0)	(222)
- มีการนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะที่ทำลายยาก	29.7	28.8	30.6	10.8	0	100.0
	(66)	(64)	(68)	(24)	(0.0)	(222)
- มีสถานที่กำจัด/ทิ้งขยะหรือบริการจัดเก็บขยะอย่างพอเพียง	22.1	47.3	19.8	10.8	0	100.0
	(49)	(105)	(44)	(24)	(0.0)	(222)
- มีระบบจัดเก็บขยะ/ระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชน	20.3	21.2	41.9	16.7	0	100.0
	(45)	(47)	(93)	(37)	(0.0)	(222)

3. การร่วมประสานงานในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- ชี้แจงนโยบายของท้องถิ่นให้ชุมชนรับรู้ทั่วถึงกัน	25.2	25.2	31.5	18.0	0	100.0
	(56)	(56)	(70)	(40)	(0.0)	(222)
- ขอรับการสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	15.3	25.7	41.0	18.0	0	100.0
	(34)	(57)	(91)	(40)	(0.0)	(222)
- ให้รัฐเป็นผู้จัดการและกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน	23.0	34.7	23.9	18.5	0	100.0
	(51)	(77)	(53)	(41)	(0.0)	(222)
- ให้เอกชนเป็นผู้จัดการและกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน	8.1	40.1	37.8	14.0	0	100.0
	(18)	(89)	(84)	(31)	(0.0)	(222)

4. การร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

4.1 การดำเนินธุรกิจบริการแก่นักท่องเที่ยว

- เข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้อง	32.0	32.0	13.5	19.8	2.7	100.0
	(71)	(71)	(30)	(44)	(6)	(222)
- จัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	2.7	44.6	39.2	13.5	0.0	100.0
	(6)	(99)	(87)	(30)	(0)	(222)
- เป็นมัคคุเทศก์แทนอาชีพหลักในปัจจุบัน	16.2	33.8	44.6	5.4	0.0	100.0
	(36)	(75)	(99)	(12)	(0)	(222)

4.2 การจัดบริการด้านพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว

- จัดตั้งกลุ่มผู้ให้บริการด้านพาหนะรับส่ง	17.1	28.4	27.9	26.6	0.0	100.0
	(38)	(63)	(62)	(59)	(0)	(222)
- จัดหาพาหนะเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว	24.8	32.4	32.0	10.8	0.0	100.0
	(55)	(72)	(71)	(24)	(0)	(222)

- มีใบอนุญาตขับซีรยนต์ประเภทรับจ้าง	10.8	27.5	56.3	5.4	0.0	100.0
	(24)	(61)	(125)	(12)	(0)	(222)
- จัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการ รับส่งนักท่องเที่ยว	11.3	37.4	30.6	20.7	0.0	100.0
	(25)	(83)	(68)	(46)	(0)	(222)

4.3 การจัดการบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว

- ให้เช่าห้องพัก	32.0	10.8	39.2	18.0	0.0	100.0
	(71)	(24)	(87)	(40)	(0)	(222)
- ให้เช่าเต็นท์	5.4	39.2	26.1	29.3	0.0	100.0
	(12)	(87)	(58)	(65)	(0)	(222)
- ให้พักที่บ้าน (Home Stay)	2.7	34.2	52.3	10.8	0.0	100.0
	(6)	(76)	(116)	(24)	(0)	(222)
- จัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการ ด้านที่พัก	36.0	25.7	35.6	2.7	0.0	100.0
	(80)	(57)	(79)	(6)	(0)	(222)

4.4 การจัดการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม

- เข้าร่วมฝึกอบรมการจัดการบริการด้าน โภชนาการ ที่ถูกต้อง	17.6	30.6	43.7	8.1	0.0	100.0
	(39)	(68)	(97)	(18)	(0)	(222)
- จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและ เครื่องดื่ม	17.6	42.3	34.7	5.4	0.0	100.0
	(39)	(94)	(77)	(12)	(0)	(222)
- แหล่งเงินทุนสำหรับเริ่มธุรกิจบริการด้าน อาหาร	29.3	23.0	34.2	10.8	2.7	100.0
	(65)	(51)	(76)	(24)	(6)	(222)

5. การร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- สำรวจและบันทึกผลกระทบทางลบ ที่มีต่อสภาพ แวดล้อมของชุมชน เช่น ถนนเสียหาย น้ำเสีย การ ทำลายป่า เป็นต้น	8.1	57.5	20.3	14.0	0.0	100.0
	(18)	(128)	(45)	(31)	(0)	(222)

จากตารางที่ 13 แสดงถึงร้อยละของประชาชนตำบลโป่งงาม จำแนกตามการมีส่วนร่วมใน
การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในช่วงที่ผ่านมาของ
ประชาชนตำบลโป่งงาม พบว่า ได้มีส่วนร่วมคิดวางแผนทางกำหนดพื้นที่ทางธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.6 มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ท่อง

เที่ยวในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 58.6 ได้มีส่วนร่วมจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมเพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.6 ได้มีการให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 47.7 มีการออกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 33.3 มีการกำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชน ในด้านการไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 56.3 และมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและสร้างรายได้ ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 32.4

2. การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

พบว่า ได้มีส่วนร่วมดำเนินการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.4 ได้มีการร่วมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ปลูกป่าเพื่อทดแทนป่าที่เสื่อมโทรม ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.2 มีการร่วมนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้นเพื่อลดปริมาณขยะที่ทำลายยาก ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 30.6 มีการร่วมดำเนินการให้มีสถานที่กำจัดทิ้งขยะหรือบริการจัดเก็บขยะอย่างพอเพียง ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 47.3 อีกทั้งมีการร่วมดำเนินการให้มีระบบจัดเก็บขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.9

3. การร่วมประสานงานในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ประชาชนตำบลโป่งงาม ได้ร่วมประสานงานชี้แจงนโยบายของท้องถิ่น ให้รับรู้ทั่วถึงกัน ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 31.5 มีการร่วมประสานงานขอรับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 มีการร่วมประสานงานเพื่อให้รัฐเป็นผู้จัดการและกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 34.7 นอกจากนี้มีการร่วมประสานงานให้เอกชนเป็นผู้จัดการ และกำหนดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 40.1

4. การร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- การดำเนินธุรกิจบริการแก่นักท่องเที่ยว

ประชาชนตำบลโป่งงามมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจบริการให้แก่นักท่องเที่ยว ในด้านการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้อง ในระดับมากที่สุด และระดับมากคิดเป็นร้อยละ 32.0 เท่ากัน ร่วมรับประโยชน์จากการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 44.6 นอกจากนี้ยังร่วมรับประโยชน์จากการเป็นมัคคุเทศก์แทนอาชีพหลักในปัจจุบันด้วย ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.6

- การจัดบริการด้านพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว

ประชาชนตำบลโป่งงามได้มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดบริการด้านพาหนะ

รับส่งนักท่องเที่ยว ดังนี้ ร่วมรับประโยชน์จากการจัดตั้งกลุ่มผู้ให้บริการด้านพาหนะรับส่ง ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 28.4 ร่วมรับประโยชน์จากการจัดหาพาหนะเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 32.4 ร่วมรับประโยชน์จากการมีใบอนุญาตขับจักรยานยนต์ประเภทรับจ้าง ในระดับปานกลางมากถึงร้อยละ 56.3 และร่วมรับประโยชน์จากการจัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการรับส่งนักท่องเที่ยว ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 37.4

- การจัดบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว

ประชาชนตำบลโป่งงาม ได้มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว ดังนี้ คือ ร่วมรับประโยชน์จากการให้เช่าห้องพัก ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.2 ร่วมรับประโยชน์จากการให้เช่าเต็นท์ ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 39.2 ร่วมรับประโยชน์จากการให้นักท่องเที่ยวพักที่บ้าน (Home Stay) ในระดับปานกลางถึงร้อยละ 52.3 และร่วมรับประโยชน์จากการจัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับเริ่มธุรกิจบริการด้านที่พัก ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.0

- การจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม

ประชาชนตำบลโป่งงาม ได้มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ดังนี้ ร่วมรับประโยชน์จากการเข้ารับฝึกอบรมการจัดบริการด้านโภชนาการที่ถูกต้อง ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.7 ร่วมรับประโยชน์จากการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 42.3 ร่วมรับประโยชน์จากการหาแหล่งเงินทุนสำหรับเริ่มธุรกิจบริการด้านอาหาร ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 34.2

5. การร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ประชาชนตำบลโป่งงามมีส่วนร่วมในการสำรวจและบันทึกผลกระทบทางลบที่มีต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน เช่น ถนนเสียหาย น้ำเสีย การทำลายป่า เป็นต้น ในระดับมาก ถึงร้อยละ 57.5

4.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนตำบลโป่งงาม กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

สำหรับตัวแปรอาชีพของประชาชนตำบลโป่งงามซึ่งประกอบด้วย 8 อาชีพ (ดูตารางที่ 3 ประกอบ) ได้นำมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษา โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรอาชีพ ออกเป็น 2 กลุ่มอาชีพ ดังนี้

ตัวแปรอาชีพเดิม ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท แม่บ้าน เกษตรกร รับจ้างทั่วไป รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา

ตัวแปรอาชีพที่นำมาจัดกลุ่มใหม่ ได้แก่

1. เกษตรกร
2. อื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป และนักเรียน/นักศึกษา

การแบ่งกลุ่มตัวแปรอาชีพข้างต้นเป็น 2 กลุ่มใหญ่ นอกจากเพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาแล้ว จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนตำบลโป่งงามที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีจำนวนมากกว่าทุกกลุ่มอาชีพ และเป็นกลุ่มที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนตำบลโป่งงามมากกว่ากลุ่มอาชีพในกลุ่มที่ 2

ส่วนการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่อยู่ในระดับมาตรฐานบัญญัติ (Nominal Scale) ซึ่ง ได้แก่ ตัวแปรเพศ และอาชีพของประชาชนตำบลโป่งงามและตัวแปรตามที่เป็นมาตรฐานอันดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะใช้สถิติ t -test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 14 – 19

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเพศ ของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามการมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222				
เพศ	N	\bar{X}	SD.	Std. Error Mean
ชาย	90	16.60	2.94	0.31
หญิง	132	17.47	2.82	0.25
VARIANCES	t	df	p	
EQUAL	-2.215	220	0.028*	
UNEQUAL	-2.197	185.838	0.029	

$$F = 0.273, P = 0.602$$

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า เพศมีผลต่อการมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนตำบลโป่งงามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -2.215$, $p = 0.028$) โดยเฉพาะเพศหญิงจะมีส่วนร่วมด้านคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากเพศชายส่วนใหญ่ตอนกลางวันจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านเช่นทำนา ทำไร่ รับจ้าง เป็นต้น จึงทำให้ไม่มีเวลาอยู่บ้านมากนัก เมื่อมีการเรียกประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นมักจะมอหมาย

ให้ภรรยาไปแทนแล้วกลับมาเล่าให้ฟังว่ามีสาระสำคัญอะไรบ้าง พร้อมทั้งมอบอำนาจการตัดสินใจให้ด้วย นอกจากนี้ว่าจะมีงานส่วนรวมที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมจึงจะปลีกเวลาไปช่วยกัน จึงพบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมด้านคิดในการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลโป่งงามมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเพศของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222

เพศ	N	\bar{X}	SD.	Std. Error Mean
ชาย	90	17.99	2.94	0.31
หญิง	132	18.40	3.14	0.27
VARIANCES	t	df	p	
EQUAL	-0.970	220	0.333	
UNEQUAL	-0.982	199.338	0.327	

F = 2.114, P = 0.147

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า เพศและการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.970$, $p = 0.333$)

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเพศของประชาชนตำบลโป่งงามจำแนกตามการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222

เพศ	N	\bar{X}	SD.	Std. Error Mean
ชาย	90	62.87	6.57	0.69
หญิง	132	63.41	7.14	0.62
VARIANCES	t	df	p	
EQUAL	-0.573	220	0.567	
UNEQUAL	-0.583	201.340	0.561	

F = 2.484, P = 0.116

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าเพศและการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.573$, $p = 0.567$)

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาชีพ ของประชาชนตำบลโป่งงาม จำแนกตามการมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222

อาชีพ	N	\bar{X}	SD.	Std. Error Mean
เกษตรกร	76	16.92	2.85	0.33
อื่นๆ	146	17.22	2.93	0.24
VARIANCES	t	df	p	
EQUAL	-0.727	220	0.468	
UNEQUAL	-0.733	155.583	0.465	

F = 0.301, P = 0.584

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า อาชีพและการมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.727$, $p = 0.468$)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาชีพ ของประชาชนตำบลโป่งงาม จำแนกตามการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222

อาชีพ	N	\bar{X}	SD.	Std. Error Mean
เกษตรกร	76	18.34	3.04	0.35
อื่นๆ	146	18.17	3.07	0.25
VARIANCES	t	df	p	
EQUAL	0.395	220	0.694	
UNEQUAL	0.396	153.804	0.693	

F = 0.008, P = 0.931

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า อาชีพและการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.395$, $p = 0.694$)

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาชีพ ของประชาชนตำบลโป่งงาม จำแนกตามการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จำนวนตัวอย่าง = 222

อาชีพ	N	\bar{X}	SD.	Std. Error Mean
เกษตรกรกรม	76	62.53	7.05	0.81
อื่นๆ	146	63.53	6.83	0.57
VARIANCES				
	t	df	p	
EQUAL	-1.032	220	0.303	
UNEQUAL	-1.021	147.996	0.309	

$F = 0.003$, $P = 0.956$

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า อาชีพและการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าอาชีพและการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.032$, $p = 0.303$)

จากนั้นได้นำตัวแปรเพศ อาชีพ และปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มาหาความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ตำบลโป่งงาม ซึ่งเป็นตัวแปรที่อยู่ในระดับมาตรอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และตัวแปรตามได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ได้ดังนี้

ตารางที่ 20 แสดงตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนตำบลโป่งงาม ที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

จำนวนตัวอย่าง = 222

ตัวแปร	คะแนนรวม	คะแนน		ค่าเบี่ยงเบน	
		ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน
อายุ	–	16	72	40.70	10.78
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	–	500	15,000	2,594.41	2,144.43
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	–	1	72	34.82	15.31
การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน	8	0	7	1.58	1.20
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การท่องเที่ยว	9	1	36	16.13	8.75
การร่วมคิดวางแผนทาง	35	13	22	17.11	2.89
การร่วมดำเนินการพัฒนา	45	13	23	18.23	3.06
การร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผล	75	50	71	63.19	6.91

จากนั้น จึงนำตัวแปรที่อยู่ในระดับมาตรอันดับตามที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด มาหาค่าสหสัมพันธ์ด้วยค่า Pearson's Correlation Coefficients (r)

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ที่ใช้บอกขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ (r) มีเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์ และทิศทาง (ธวัชชัย งามสันติวงศ์, 2540) ดังนี้

0.00 – 0.25	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.26 – 0.50	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.51 – 0.75	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.76 – 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงสุด

สำหรับเครื่องหมาย + และ - ที่ปรากฏอยู่ในค่า r ใช้บอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้

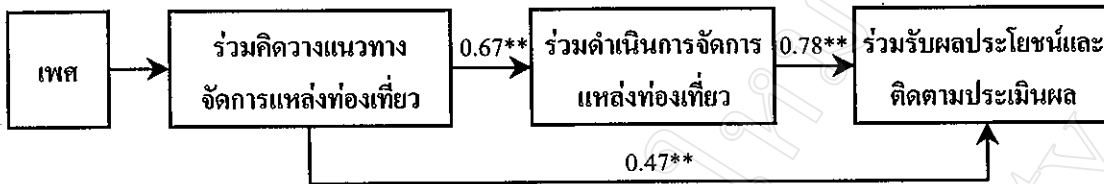
เครื่องหมาย +	มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
เครื่องหมาย -	มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน

ตารางที่ 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนตำบลโป่งงาม กับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ (r)	อายุ	รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน	ระดับการศึกษา	ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน	การเข้าร่วมงานเทศกาล การจัดการแหล่งท่องเที่ยว	การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	การร่วมคิดวางแผนทางจัดการแหล่งท่องเที่ยว	การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	การร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	การร่วมรับผิดชอบและติดตาม และติดตาม
อายุ	1.000	-0.059	-0.356**	0.615**	0.080	0.077	-0.080	-0.079	-0.017		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		1.000	-0.356**	-0.044	-0.054	-0.028	-0.059	-0.105	-0.038		
ระดับการศึกษา			1.000	-0.274**	-0.178**	0.029	-0.032	0.002	-0.024		
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน				1.000	0.153**	0.127	-0.018	-0.024	0.046		
การเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน					1.000	-0.011	-0.007	0.011	-0.034		
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว						1.000	-0.031	0.023	0.013		
การร่วมคิดวางแผนทางจัดการแหล่งท่องเที่ยว							1.000	0.670**	0.476**		
การร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว								1.000	0.784**		
การร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว									1.000		

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรมตำบลโป่งงาม สามารถสรุปกรอบความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดังนี้

กรอบความสัมพันธ์ข้างต้น พบว่า การมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนตำบลโป่งงาม กับการร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.67, p \leq 0.01$ หมายความว่า ยิ่งประชาชนตำบลโป่งงามได้ร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ่อยครั้งเท่าใด ก็ยิ่งมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสูงขึ้นเท่านั้น

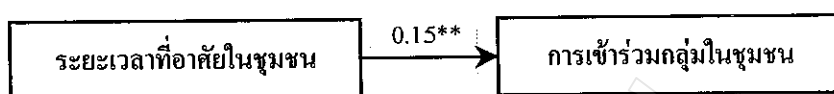
นอกจากนี้แล้ว การมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนตำบลโป่งงาม กับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผล พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.47, p \leq 0.01$ หมายความว่า ยิ่งประชาชนตำบลโป่งงามเข้าร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ่อยครั้งเท่าใด ก็ยิ่งมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสูงมากเท่านั้น

และการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนตำบลโป่งงาม กับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงสุด และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $r = 0.78, p \leq 0.01$ หมายความว่า ยิ่งประชาชนตำบลโป่งงามเข้าร่วมดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ่อยครั้งเท่าใด ก็ยิ่งมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสูงมากเท่านั้น

จากการสังเกตพบว่า ประชาชนตำบลโป่งงามเพศชายทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนเพศหญิงทำงานอยู่กับบ้าน บางคนว่างงาน เวลาที่มีประชุมหรือมีกิจกรรมในหมู่บ้าน มักได้รับมอบหมายจากผู้นำครอบครัวให้ทำหน้าที่แทน จึงทำให้เพศหญิงมีโอกาที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านบ่อยครั้งกว่าเพศชาย

นอกจากนี้ผู้ที่ดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมักเป็นผู้เข้าร่วมคิดวางแผนและร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และจะเห็นว่า การมีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตำบลโป่งงามด้วย โดยมีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ $r = 0.47, p \leq 0.01$

กรอบความสัมพันธ์ข้างต้น สรุปได้ว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชนตำบลโป่งงามมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $r = 0.15, p \leq 0.01$ แสดงว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานมีผลทำให้เกิดการยอมรับกฎ กติกาของชุมชนและมีการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชนมากขึ้น ซึ่งการเข้าร่วมกลุ่มใด ๆ ก็ตามในชุมชน ย่อมแสดงถึงความรักในผืนแผ่นดินที่ตนเองอาศัยอยู่ ความรักใคร่ปรองดอง ความสามัคคีในหมู่คณะ และนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ให้เป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมต่อไป